

**Saavutettavuustestaus
Kaupunkialusta
Ilmoituslomake**

Korjausten tarkistus

3.11.2021

Niko Kunelius

Krister Linnas

Tero Pesonen

Sisällys

1	Johdanto	3
1.1	Yleistä	3
1.2	Raportin havainnot	3
2	Kriittiset ongelmat	5
2.1	Puuttuvia kielimääryityksiä (korjattu)	5
3	Merkittävät ongelmat	6
3.1	Varoittamatta uuteen välilehteen avautuvat linkit (korjattu).....	6
3.2	Ruudunlukuohjelman virheellinen kohdistusjärjestys (korjausta ei vaadita)	6
3.3	Lomakkeen virheilmoitus on vaikea löytää ja ymmärtää apuvälineohjelmalla	7
3.4	Suoritettua työvaihetta ei ilmoiteta avustavalle teknologialle	8
3.5	Kaikille sivuille ei ole asetettu yksilöllistä title-elementtiä (korjattu).....	8
3.6	Karttaupotteen painikkeiden kohdistuksen osoitus on puutteellinen	9
3.7	Asiasanat eivät ole poistettavissa yksitellen näppäimistökäytössä	9
3.8	Karttaupotteen elementit nimetty puutteellisesti apuvälineille	10
3.9	Linkejä, jotka määritetty painikkeiksi (korjattu)	11
4	Muut havainnot	12
4.1	Heikosti nimetty kielivalikko	12
4.2	Epäloogisia ja puuttuvia otsikoita (korjausta ei vaadita)	12
4.3	Kaikkiin pakollisiin lomakekenttiin ei ole lisätty *-merkkiä (korjattu).....	13
4.4	Navigaatiovalikon saavutettava nimi	14
4.5	Asiasanojen poistoelementit kuvattu linkeinä.....	14
4.6	Takaisin ylös-linkki mobiilinäkymässä (korjausta ei vaadita).....	15
4.7	Näppäimistökohde osoittaa kaksi kohdetta samaan aikaan	15
4.8	H1—otsikko asetettu pääsisällön ulkopuolelle (korjattu)	16
	Yhteystiedot	17

1 Johdanto

1.1 Yleistä

Saavutettavuustestauksen havainnot on lajiteltu niiden vaikutuksen mukaisesti. Saavutettavuuslain perustana olevan WCAG—standardin näkökulmasta kaikki saavutettavuuspuutteet, jotka standardi kattaa, ovat kuitenkin saman arvoisia. Käyttäjien kannalta ongelmien vaikutus voi kuitenkin vaihdella huomattavasti. Jaottelun tarkoitus on auttaa priorisoimaan korjaus—ja kehityskohteita. Kriteereistä löytyy yksityiskohtaisempaa tietoa sivulla: <https://www.w3.org/Translations/WCAG21-fi/>

1.2 Raportin havainnot ja niihin tehdyt korjaukset

Taulukko 1: Raportissa kirjatut havainnot

Vaikutus	Havainnon nykytila	Ongelma
Kriittinen	Korjattu	Puuttuvia kielimäärittäjiä
Merkittävä	Korjattu	Varoittamatta uuteen välilehteen avautuvat linkit
Merkittävä	Ei korjattu. Korjaus ei ole pakollinen.	Ruudunlukuohjelman virheellinen kohdistusjärjestys
Merkittävä	Korjattu osittain	Lomakkeen virheilmoitus on vaikea löytää ja ymmärtää apuvälineohjelmalla
Merkittävä	Korjattu osittain	Suoritettua työvaihetta ei ilmoiteta avustavalle teknologialle
Merkittävä	Korjattu	Kaikille sivuille ei ole asetettu yksilöllistä title-elementtiä
Merkittävä	Ei korjattu	Karttaupotteen painikkeiden kohdistuksen osoitus on puutteellinen
Merkittävä	Ei korjattu	Asiasanat eivät ole poistettavissa yksitellen näppäimistötyössä
Merkittävä	Korjattu osittain	Karttaupotteen elementit nimetty puutteellisesti apuvälineille

Merkittävä	Korjattu	Linkkejä, jotka määritetty painikkeiksi
Vähäisempi	Korjattu osittain	Heikosti nimetty kielivalikko
Vähäisempi	Ei korjattu. Korjaus ei ole pakollinen.	Epäloogisia ja puuttuvia otsikkoja
Vähäisempi	Korjattu	Kaikkiin pakollisiin lomakekenttiin ei ole lisätty *-merkkiä
Vähäisempi	Korjattu osittain	Navigaatiovalikon saavutettava nimi
Vähäisempi	Ei korjattu	Asiasanojen poistoelementit kuvattu linkkeinä
Vähäisempi	Ei korjattu. Korjaus ei ole pakollinen.	Takaisin ylös-linkki mobiilinäkymässä
Vähäisempi	Korjattu	Näppäimistöfokous osoittaa kaksi kohdetta samaan aikaan
Vähäisempi	Korjattu	H1—otsikko asetettu pääsisällön ulkopuolelle

2 Kriittiset ongelmat

2.1 Puuttuvia kielimäärittämiä (korjattu)

Kohde: Navigaatiobanneri → Kielivalikon kielielementit

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus

Palvelun kielivalikon kielilinkeille ei ole asetettu kyseistä kieltä vastaavia lang-kielimäärittämiä.

3 Merkittävät ongelmat

3.1 Varoittamatta uuteen välilehteen avautuvat linkit (korjattu)

Kohde: Etusivun linkit käyttöehtoihin sekä saavutettavuusselosteeseen

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus

Palvelussa on linkkejä, jotka avaavat uuden välilehden ilman, että käyttäjä saa tästä tiedon.

3.2 Ruudunlukuohjelman virheellinen kohdistusjärjestys (korjausta ei vaadita)

Kohde: Kohteiden tietosivut sekä Lisää uusi kohde-lomake

Ongelman nykytila: Ei korjattu. Lisäksi havaittiin, että ongelma toistuu myös NVDA+Chrome-selain-yhdistelmällä. Ongelma koskee vain NVDA-käyttäjää. Jos korjaus on tehty ehdotetulla tavalla, voi kyseessä olla ruudunlukijan oma virheellinen toiminta, jota ei tarvitse yrittää korjata palvelun koodissa.

Kuvaus

Ongelma ilmenee NVDA-ruudunlukuohjelmalla ja Firefox-selaimella.

Kun yrityksen tietosivu avataan, siirtyy käyttäjän selainkohdistus satunnaiseen kohtaan keskelle sivun sisältöä. Sama tilanne tapahtuu, kun käyttäjä klikkaa etusivulla ”Lisää uusi kohde”-painikkeesta. Tällöin kohdistus siirtyy lomakkeella satunnaiseen kohtaan. Jos käyttäjä painaa jonkun toimipaikan sivulla olevaa ”Vinkkaa muutoksesta”-painiketta, siirtyy selainkohdistus uudessa näkymässä sivun loppuun. Sama tilanne tapahtuu, jos käyttäjä painaa ”Ilmoita kohde lopettaneeksi”-painikkeesta.

Vaikutus

Ongelma koskee ruudunlukuohjelman käyttäjiä. Käyttäjän voi olla vaikeaa hahmottaa omaa sijaintiaan palvelussa, kun selainkohdistus ei siirry loogisesti eri näkymien välillä. Osa sisällöstä voi myös jäädä havaitsematta.

Mikäli poikkeavaa tarvetta ei ole, tulisi kohdistuksen sijaita aina uuden näkymän alussa.

Ongelma ilmenee useimmiten tilanteissa, joissa sivun sisältö luodaan Javascriptilla ilman, että selain lataa kokonaan uuden HTML-sivun. Selain ei tällöin siirrä kohdistusta sivun alkuun automaattisesti. Ongelma voi myös ilmetä, jos jo ladatun sivun sisältöä muokataan heti lataamisen jälkeen niin, että sivun alkupisteen edelle luodaan sisältöä.

Korjausehdotus

Selainkohdistus tulisi edellä mainituissa tilanteissa siirtää Javascriptilla sivun alkuun, kun sivu on valmis. Alkupiste voi olla esimerkiksi hyppylinkki.

WCAG

2.4.3 Kohdistusjärjestys (Taso A)

3.3 Lomakkeen virheilmoitus on vaikea löytää ja ymmärtää apuvälineohjelmalla

Kohde: Lisää uusi kohde- sekä Ilmoita muutoksesta-lomakkeet

Ongelman nykytila: Korjattu osittain. Ruudunlukuohjelman kohdistus siirretään oikein virheilmoitukseen. Virheilmoituksen tekstisisältöä ei ole kuitenkaan muutettu, kuten korjausehdotuksessa alla on ehdotettu.

Kuvaus

1. Palvelun lomakkeissa esitettävä virheilmoitus sisältää tekstin ”Lomakkeella on virheitä. Tarkista tiedot, virheellisiä kohtia on korostettu alla.”
2. Kun apuvälinekäyttäjä yrittää siirtyä lomakkeessa eteenpäin Seuraava-painikkeella ja virheilmoitus tulee näkyviin, ei selainkohdistusta siirretä virheilmoitukseen, vaan se jää Seuraava-painikkeeseen.

Korjausehdotus

Lomakkeen virheilmoitusta voidaan parantaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

1. Virheilmoituksen tekstissä käytetään sanaa ”merkitty” ”korostetun” sijasta. ”Korostus” voidaan mieltää visuaalisena ohjeena, jota ei pitäisi WCAG—vaatimusten mukaan käyttää.

→ ”.. Virheelliset kohdat on merkitty lomakkeella.” Tai esimerkiksi: ”Virheellisten ja puuttuvien syötteiden yhteyteen on lisätty virheilmoitus.”

Yksi vaihtoehto on myös listata lomakkeella olevat virheet tässä virheilmoitusalueella sen lisäksi, että virhe on itse lomake-elementin yhteydessä. Tämä ei ole kuitenkaan välttämätöntä, mutta siitä on esimerkkejä ainakin HDS:n ohjeissa ja Helsingin saavutettavuusmallin demosivulla.

2. Käyttäjän selainkohdistus siirretään virheilmoitukseen, kun virheilmoitusalue tulostetaan. Tämä voi edellyttää, että ilmoituksen alueelle tai otsikolle annetaan `tabindex=-1` -määrittäminen, jotta kohdistuksen siirto Javascriptilla (`elementti.focus()`) onnistuu kyseiseen elementtiin.

Tai vaihtoehtoisesti: Virheilmoitus luetaan alert-muotoisena ilmoituksena fokuksen siirron sijasta. Tällöin ilmoitukselle (esim. `section`—tägille) tulee asettaa `role="alert"` -määrittäminen. Käyttäjän pitää nyt navigoida lomaketta taaksepäin, mutta toteutus täyttää WCAG—vaatimukset.

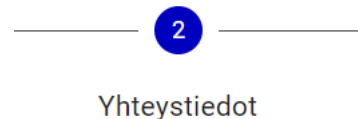
3.4 Suoritettua työvaihetta ei ilmoiteta avustavalle teknologialle

Kohde: Ilmoita uusi kohde-lomake, työvaihelistaus

Ongelman nykytila: Korjattu osittain. Ruudunlukuohjelmalle välittyvä informaatio jo suoritetuista työvaiheista, mutta apuvälinekäyttäjä ei saa tietoa, mikä työvaihe hänellä on parhaillaan menossa.

Kuvaus

Ilmoita uusi kohde-lomakkeen työvaihelistauksessa osoitetaan visuaalisesti, että listan tietty työvaihe on jo suoritettu ("OK" -merkki). Vastaava tieto ei välity apuvälinekäyttäjälle, joka tarkastelee työvaihelistaa muutoin, kuin näönvaraisesti.

Korjausehdotus

- Suoritettujen työvaiheiden tekstileille (span) voidaan antaa visuaalisesti piilotettu lisätieto "Suoritettu": `PerustiedotSuoritettu`. Nyt ruudunluvun käyttäjä kuulee tämän lisätiedon, mutta sivun taitto ei muutu visuaalisesti.
- Vaihtoehtoisesti työvaiheeseen liittyvä SVG—kuva voidaan paljastaa apuvälineelle ja antaa sille vastaava statustieto `aria-label` -attribuutilla, jolloin visuaalinen taitto pysyy jälleen muuttumattomana, mutta apuvälinekäyttäjä saa tarvittavat tilatiedot:

```
<svg role="img" aria-label="1. Perustiedot (suoritettu)"></svg>
```

```
<svg role="img" aria-label="2. Yhteystiedot (nykyinen työvaihe)"></svg>
```

```
<svg role="img" aria-label="3. Kuvat"></svg>
```

Tässä ratkaisussa `span`—tekstit voidaan puolestaan piilottaa apuvälineiltä `aria-hidden` -attribuutilla, jotta työvaiheen nimeä ei lueta suotta kahteen kertaan.

WCAG

1.3.1 Informaatio ja suhteet (Taso A)

3.5 Kaikille sivuille ei ole asetettu yksilöllistä `title`-elementtiä (korjattu)

Kohde: koko sivusto, sivujen `title`-elementit

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus

Palvelun kaikille sivuille ei ole asetettu sivut yksilöivää title-elementtiä, vaan otsikkona on käytetty kaikilla sivuilla ”Kaupunkialusta”-titleä.

3.6 Karttaupotteen painikkeiden kohdistuksen osoitus on puutteellinen

Kohde: kohteen sivu → kohde kartalla

Ongelman nykytila: Ei korjattu. Elementtien fokus välähtää edelleen alle sekunnin verran ja sitten katoaa. Tämä havaittiin sekä Firefox että Chrome -selaimissa.

Kuvaus

Jokaisen kohteen sivulla on kohta Kohde kartalla. Tässä käytetyn karttaupotteen painikkeiden fokusindikaattoreissa on ongelma, sillä ne näkyvät väläykseltä ja sitten katoavat. Kyseinen ongelma toistuu jokaisessa karttaupotteen kohdistettavassa elementissä.

Vaikutus

Puutteellinen fokusindikaattori vaikuttaa merkittävästi karttakomponentin käytettävyyteen, sillä nykyisellään käyttäjän voi olla erittäin hankalaa saada karttakuvaa sopivan kokoiseksi itselleen.

Korjausehdotus

Varmistetaan, että fokusindikaattori pysyy näkyvillä.

WCAG

2.4.7 Näkyvä kohdistus (Taso AA)

3.7 Asiasanat eivät ole poistettavissa yksitellen näppäimistökäytössä

Kohde: Lisää uusi kohde -lomake, 1. vaihe

Ongelman nykytila: Ei korjattu. Asiasanoja pystyy vieläkin poistamaan vain hiirellä tai aktivoimalla näppäimistöllä koko kentän tyhjentävän painikkeen.

Komponentin korjaustarpeet ovat toimitettu HDS—tiimin tietoon. Tiimi on ilmoittanut korjausten olevan otettu työlialle. Julkaisusta ei ole Siteimprovella tarkempaa tietoa.

Kuvaus ja vaikutus

Asiasanapainikkeet ovat kohdistettavissa näppäimistöllä, mutta niiden aktivointi (Enter / välilyönti) ei aiheuta mitään toimintoa. Poistaminen onnistuu siten vain hiirellä.

Korjausehdotus

Varmistetaan, että asiasanat pystyy poistamaan yksitellen näppäimistökäytössä Enter- ja välilyöntinäppäimillä, kun ne ovat kohdistettuina.

WCAG

2.1.1 Näppäimistö (Taso A)

Lisää asiasana *

X autististen ja kehitysv

Hae tai valitse listalta. V

3.8 Karttaupotteen elementit nimetty puutteellisesti apuvälineille

Kohteen yhteystiedot

Kohteen sijainti

Mannerheimintie 115, 00280 Helsinki (Ruskeasuo)

Kohde kartalla

Kohteen puhelinnumero

Kohde: Karttaupote, jota käytetään palvelun eri näkymissä.

Ongelman nykytila: Korjattu osittain. Puute: Kartan lähentämis- sekä loitonnuspainikkeet kuvataan edelleen englanniksi. OK: Oman sijainnin kartalta osoittava symboli on piilotettu oikein. Ei tietoa: Kartan ohituspainiketta ei voitu tarkastaa, koska palvelussa ei ole yhtään toimipaikkaa / yritystä.

Kuvaus ja vaikutus

1. Upotteessa oleva nykyisen sijainnin osoittava paikannussymboli (kohdistettu yllä olevassa kuvassa) on paljastettu avustavalle teknologialle. Elementti on kuitenkin nimetty siihen liittyvän kuvatiedoston mukaan (marker-icon-2x.png), mikä tekee sen tarkoituksesta vaikean ymmärtää.
2. Upotteessa olevat zoomauspainikkeet ovat nimetty englanniksi palvelun kielestä riippumatta (Zoom in, zoom out).
3. Karttaupotteen ohittamiseen on linkki kohteen lisäämisen sivulla, mutta ei kohteen tietojen tarkastelusivulla. Upotteen elementtejä voi olla myös hankala erottaa sivun muusta sisällöstä.

Korjausehdotus

1. Annetaan markkerille kuvaavampi nimi aria-label—määrittelyllä, esim. ”Sijainti kartalla”.
2. Asetetaan painikkeiden nimet aina kunkin aktiivisen kielen mukaisiksi.
3. Nimetään karttaupote (div, joka kapseloi upotteen) aria-label—attribuutilla, esim. ”Karttaupote”.

WCAG

1.3.1 Informaatio ja suhteet (Taso A)

3.1.2 Osion kieli (Taso AA)

4.1.2 Nimi, Rooli, Arvo

3.9 Linkkejä, jotka määritetty painikkeiksi (korjattu)

Kohde: Etusivulla olevat painikkeet, joista pääsee saavutettavuusselosteeseen käyttöehtoihin, sekä ”Ilmoita kohteiden tietoja” -osion painikkeet. Vastaavia kohteita on myös muilla palvelun sivuilla.

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus

Palvelun etusivulla olevat linkin tapaan toimivat elementit (”Lue saavutettavuusseloste”, ”Hae kohteita”, jne.), jota on teknisesti toteutettu painikkeiksi, vaikka elementit toimivat, kuten linkit.

Linkin tehtävä on siirtää käyttäjän kohdistus sivulla tai avata uusi sivu (uusi URL tai uusi sivukonteksti, jos kyseessä on single page app). Painike puolestaan suorittaa lomaketoiminnon tai avaa tai piilottaa sisältöä sivulla (valikot, haitarit, pop-upit, jne.).

Palvelun pääsivulla elementti toimii linkkinä (avaa uuden sivun), mutta ne on toteutettu painikeroolilla (button—tägi).

Myös muilla palvelun sivuilla on vastaavasti määritetty linkkejä painikkeiksi:

- Etsi kohteita → Tulostuksessa olevat painikkeet, jotka vievät kohteen tietoihin.
- Lisää uusi kohde-lomake → Kuvien lisäämisosiossa on elementti, josta voi siirtyä Creative commons-lisenssiin.
- Lomakkeen yhteenvetönäkymä → Palvelun käyttöehtoihin johtava elementti.

4 Muut havainnot

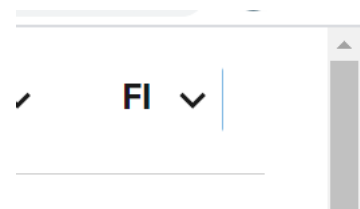
4.1 Heikosti nimetty kielivalikko

Kohde: Navigaatiobanneri → kielivalikko

Ongelman nykytila: Korjattu osittain. Kielivalikko on nimetty ”Valitse kieli”. Valikon nimi on nyt selkeä suomenkieliselle apuvälinekäyttäjälle, mutta vieraskielinen ruudunlukuohjelman käyttäjä ei todennäköisesti löydä kielivalikkoa, ellei hän osaa suomea. Valikko tulisi toteuttaa monikielisesti, kuten korjausehdotuksessa on esitetty. HDS:n kielivalikon nimen räätälöinti tulisi onnistua ilman ongelmia, mutta jos tarpeen, asiaa voidaan käydä tarkemmin läpi.

Kuvaus

Palvelun kielivalikon tekninen, saavutettava nimitieto on puutteellinen. Kielivalikko on nimetty kulloinkin sivustolle valitun kielen kaksikirjaimisella lyhenteellä, kuten ”FI” tai ”EN”.

Vaikutus

Kielivalikkoa on vaikea tunnistaa juuri kielivalikoksi apuvälineohjelman avulla, kun käyttäjä toimii pelkästään kuulonvaraisesti. Esimerkiksi vieraskieliset apuvälinekäyttäjät, jotka eivät osaa suomea, eivät välttämättä ymmärrä suomeksi äännetyn FI—kirjainparin merkitystä.

Korjausehdotus

Kielivalikon saavutettava nimi voidaan toteuttaa selkeämmin asettamalla valikkopainikkeelle aria-label -attribuutti, joka sisältää merkkijono ”Valitse kieli, select language, andra språk”. Nyt ruudunlukija lukee käyttäjälle tämän kuvauksen painikkeen kohdistuksen yhteydessä pelkän ”FI”—tekstin sijasta. Valikon visuaalinen taitto ei kuitenkaan muutu.

WCAG

2.4.6 Otsikot ja nimilaput (Taso AA)

4.2 Epäloogisia ja puuttuvia otsikoita (korjausta ei vaadita)

Kohde: Pääsivu ja palveluun lisättyjen yritysten tietosivut

Ongelman nykytila: Ei korjattu. Korjaus ei pakollinen.

Kuvaus

Sivustolla käytetyt HTML-otsikointitasot eivät etene aina johdonmukaisesti. Palveluun lisättyjen yritysten tietosivuilla otsikointi hyppää suoraan h1-tason pääotsikosta h3-tasoiseen otsikkoon ”Kohteen tiedot”. Toisaalta pääsivulla sisällön jäsenystä tukisi, jos visuaaliset otsikot ”Mitä tietoja kohteesta löytyy?”,

”Muokkaa oman kohteesi tietoja”, jne., olisi merkitty myös otsikkotägillä, sillä niillä selvästi on sivua rakenteistava rooli.

Vaikutus

Epälooginen otsikointi on ongelmallinen esimerkiksi ruudunlukuohjelman käyttäjille. On tavallista, että otsikointia käytetään sivuston rakenteen hahmottamiseen ja oman sijainnin paikallistamiseen. Lisäksi osa ruudunlukuohjelman käyttäjistä selaa sivustolla suoraan otsikosta toiseen hyppimällä, jolloin ruudunlukuohjelma kuvaa käyttäjälle pelkkiä sivuston otsikoita. Jos otsikointi ei etene loogisesti, saattaa käyttäjä olettaa, että hän ei havainnut kaikkea sivuston sisältöä tai osa sisällöstä on saavuttamatonta hänen apuvälineelleen.

Korjausehdotus

Varmistetaan, että otsikointi etenee kaikkialla johdonmukaisesti. Otsikoinnin tulee alkaa h1-tasoisella pääotsikolla, jonka jälkeinen alaotsikko tulee määrittää h2-tasoiseksi. Tämän jälkeen otsikointi voi jatkua h1-tason otsikolla, toisella h2-tason otsikolla tai h3-tasoisella otsikolla sivun sisällöstä riippuen.

HUOM. WCAG ei edellytä, että otsikkotasot etenevät tiukan portaittaisesti. Tämä havainto ei siten ole WCAG-rikkomus, mutta muutoksen tekeminen voi parantaa palvelun yleistä käytettävyyttä.

4.3 Kaikkiin pakollisiin lomakekenttiin ei ole lisätty *-merkkiä (korjattu)

Kohde: Ilmoita uusi kohde -lomake

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus ja vaikutus

Ilmoita uusi kohde-lomakkeen kaikkiin pakollisiin lomakekenttiin ei ole lisätty *-merkkiä ilmaisemaan kentän pakollisuutta. Tällaisia kenttiä ovat esimerkiksi Kohteen nimi ruotsiksi ja Kohteen nimi englanniksi-lomakekentät. Jos kenttiin ei ole asetettu *-merkkiä, voi osalle käyttäjistä jäädä epäselväksi, että lomakekenttä on pakollinen. Toisaalta ilmoitus kentän pakollisuudesta välittyy esimerkiksi ruudunlukuohjelmalle osana kentän teknistä kuvausta, joten tämä pienentää ongelman vaikutusta.

Jos ensin valitsee kaksi kieltä esim. nimi suomeksi ja ruotsiksi, jonka jälkeen poistaa suomeksi -valintaruudun, jää jäljellä oleva nimikenttä ilman pakollisuutta ilmaisevaa merkintää.

4.4 Navigaatiovalikon saavutettava nimi

Kohde: Sivuston yläbannerin navigaatiovalikko mobiili- sekä työpöytänäkymissä

Ongelman nykytila: Korjattu osittain. Mobiiliversion navigaatiovalikon nimi on korjattu oikein. Työpöytänäkymissä valikon nimenä on edelleen sisäänkirjautuneen käyttäjän nimi. Tämä nimi voi olla harhaanjohtava, joten olisi parempi, jos valikolle annetaan sitä kuvaavampi nimi, kuten ”Käyttäjätiedot” tai ”Valikko”, kuten mobiilinäkymissä.

Kuvaus ja vaikutus

Palvelun navigaatiovalikko on nimetty ”Avaa valikko” riippumatta valikon tämän hetkisestä tilasta. Samalla valikolle on asetettu myös aria-expanded-attribuutti, mikä kuvaa valikon tilatiedon (Avattu / suljettu) ruudunlukuohjelmalle.

Tästä seuraa, että kun valikko on auki, kuvaa ruudunlukuohjelma sen ”Avaa valikko, avattu”. Toisin sanoen se kertoo valikon nimen (avaa valikko) ja sen nykyisen tilan (aria-expanded -attribuutista). Käyttäjän on vaikeaa hahmottaa kognitiivisesti, onko valikko nyt auki ja mitä valikkopainikkeen klikkaaminen todellisuudessa tekee.

Myös palvelun työpöytänäkymissä navigaatiovalikon nimiöinti voi olla epäselvä osalle käyttäjistä, sillä sen nimiöintinä on käytetty käyttäjän nimeä. Tällöin osalle käyttäjistä voi jäädä epäselväksi, mitä painikkeen klikkaamisesta tapahtuu.

4.5 Asiasanojen poistoelementit kuvattu linkkeinä

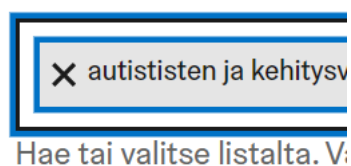
Kohde: Lisää uusi kohde -lomake → Asiasanojen lisäystoiminnon asiasanojen poistoelementit

Ongelman nykytila: Ei korjattu. Liittyy HDS—komponenttiin (kts. havainto 3.7). Ongelma on HDS—tiimin tiedossa.

Kuvaus

Lisää uusi kohde-lomakkeessa asiasanojen poistoelementit on määritetty linkeiksi (role=”link”). Tämä aiheuttaa ruudunlukijasta riippuen, että koko elementti kuvataan joko linkkinä tai linkkinä, jossa on myös painike. Määritys voi olla perua saman tag—elementin käytöstä linkin tavoin toimivina tägeinä. Tässä tilanteessa linkkirooli on kuitenkin virheellinen, sillä tägin sisässä on nyt erillinen painike.

Lisää asiasana *

Vaikutus

Ruudunlukuohjelman käyttäjän voi olla vaikeaa hahmottaa elementtien käyttötarkoitusta. Käyttäjä ei esimerkiksi uskalla välttämättä klikata linkkiä kesken lomakkeen täytön.

Korjausehdotus

Poistetaan turha role="link" -määrittely tagin div-elementiltä.

WCAG

4.1.2 Nimi, rooli, arvo (Taso A)

4.6 Takaisin ylös-linkki mobiilinäkymässä (korjausta ei vaadita)

Kohde: Koko sivusto, Palvelun alatunnisteessa oleva takaisin ylös-linkki

Ongelman nykytila: Ei korjattu, mutta IPhonen VoiceOverin täsmäkorjausta ei edellytetä, sillä kyseessä näyttäisi olevan VoiceOverin oma bugi.

Kuvaus ja vaikutus

Palvelun alatunnisteessa oleva Takaisin ylös-linkki ei toimi oikein IPhonen Voiceover-ruudunlukuohjelmaa käytettäessä. Kun linkistä klikataan, ei selainkohdistusta siirretä mihinkään. Windows-ympäristössä responsiivista tilaa NVDA-ruudunlukuohjelman kanssa käytettäessä tätä ongelmaa ei havaittu, joten kyseessä saattaa olla IPhonen Voiceover-ruudunlukuohjelman virhetilanne.

Korjausehdotus

Varmistetaan, että linkki on toteutettu teknisesti oikein: Linkin kohteen on oltava joko interaktiivinen elementti (kohdistettavissa näppäimistöllä kun sivua selataan sarkaimella), tai sille on asetettava tabindex="-1" -määrittely, jos se ei ole näppäimistökohtuistettava elementti. Kohdistuksen siirto on silloin mahdollista Javascriptin elementti.focus() -metodilla. Jos elementti toimii jo nyt vastaavalla tavalla, on ongelma luultavasti VoiceOverin ja Safari-selaimen yhteistyössä, eikä asiaa tarvitse yrittää ratkoa enempää.

WCAG

2.4.3 Kohdistusjärjestys (Taso A)

4.7 Näppäimistöfokos osoittaa kaksi kohdetta samaan aikaan

Kohde: Lisää uusi kohde -lomake, 1. vaihe

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus ja vaikutus

Joidenkin lomakkeen kenttien yhteydessä on kysymysmerkkikuvake. Kun lomaketta selataan näppäimistöllä (sarkaimella), ja kuvake saa fokuksen, näyttää, että niihin liittyvä tekstikenttä olisi myös fokuksena samanaikaisesti (kts. oheinen kuva). Todellisuudessa vain kuvake on kohdistettuna.

4.8 H1—otsikko asetettu pääsisällön ulkopuolelle (korjattu)

Kohde: Anna vinkki—sivun H1—otsikko.

Ongelman nykytila: Korjattu

Kuvaus ja vaikutus

Sivun H1—otsikko sijaitsee pääsisällön (main -tägi) edellä. Muissa palvelun sivuissa H1—otsikko on pääsisällön alussa. Otsikko olisi siten hyvä siirtää sivurakenteen johdonmukaisuuden vuoksi main—tägin sisälle. Apuvälinekäyttäjät jäsentävät sivun sisältöä usein aluemääritysten avulla, joten sivujen tulisi olla visuaalisen taiton lisäksi myös teknisen rakenteen osalta johdonmukaisia.

Yhteystiedot

Testauksen suorittivat Siteimproven saavutettavuusasiantuntijat
Niko Kunelius ja Krister Linnas.

Accessibility Team Lead
Ari-Pekka Saarela
aps@siteimprove.com

Accessibility Strategist
Tero Pesonen
tpe@siteimprove.com

Senior Accessibility Specialist
Kimmo Sääskilahti
ksa@siteimprove.com

Junior Accessibility Specialist
Niko Kunelius
nku@siteimprove.com

Junior Accessibility Specialist (student)
Krister Linnas
kli@siteimprove.com

Siteimprove
Puhelin: +358 40 50 92 034
Unioninkatu 30
00100 Helsinki

